

ИНТЕГРАЦИОН МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАЛАР ХУСУСИЯТЛАРИ

Турсунова Зарнигор Рустамовна

Тошкент Давлат Иқтисодиёт Университети
Менежмент кафедраси таянч докторанти
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10215848>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-November 2023 yil
Ma'qullandi: 25-November 2023 yil
Nashr qilindi: 29-November 2023 yil

KEY WORDS

Ишлаб чиқариш, интеграция, интеграцион маҳсулот, интеграциялаш мақсади..

ABSTRACT

Ушбу мақолада ишлаб чиқариш корхоналари интеграцион ишлаб чиқариш корхоналарининг мамалакат иқтисодиётидаги ўрни, интеграцион маҳсулот ишлаб чиқариш корхоналарининг мақсади ҳақида маълумот берилган. Шунингдек Ўзбекистонда интеграцияларни ташкил этиш жараёнига таъсир этувчи омиллар борасида фикрлар келтирилган.

Бугунги кунда мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришда албатта, ишлаб чиқариш корхоналарининг ўрни беқиёс. Ҳозирги замон ишлаб чиқариш корхоналари барча объектив иқтисодий қонунлар асосида ривожланиб келмоқда. Шу сабабли, ишлаб чиқариш корхоналарининг тараққиёти даражаси ва унинг самарадорлик даражаси қанча юқори бўлса, жамият тараққиёти шунча кучли ва ҳалқнинг турмуш тарзи чиройли юқори даражада бўлади.

Мамлакат иқтисодиётини изчил ривожлантириб бориш шароитида корхона оқилона юритиш учун, мавжуд ички ва ташқи имкониятлардан оқилона, самарали фойдаланиб, бозор талаби даражасидаги, сифатли маҳсулотларни ишлаб чиқишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ишлаб чиқаришни бозор қонуниятларидан келиб чиққан ҳолда ташкил қилиш жараёнида замонавий услублардан самарали фойдаланиш, ишлаб чиқаришга замонавий янги техника технологияларни жорий қилиш, чет эл инвестицияларда оқилона фойдаланиш йўллари излаш ва мавжуд меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишни мунтазам равишда такомиллаштириб бориш зарур. Бунинг учун эса мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислохотларни мунтазам равишда чуқур ўрганиб, иқтисодий ислохотларни амалдаги тадбиғини таҳлил қилиш зарур.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳар қандай ишлаб чиқариш, табиатдаги бор нарсаларнинг кўринишини ўзининг истеъмоли учун мувофиқ ҳолга келтириш учун қилинган меҳнат фаолиятдан иборатдир. Ана шу меҳнат шароитида кишилар, энг аввало, табиат, унинг кучлари ва воситалари билан ўзаро маълум муносабатда бўладилар. Ишлаб чиқариш жараёнида бўладиган бу муносабатларнинг шакллари ва хусусиятларини ўрганиш ҳамда уларни билган ҳолда ишлаб чиқаришни онгли ташкил этиш олий мақсадга, яъни чекланган иқтисодий ресурслардан унумли фойдаланган ҳолда кишиларнинг ўсиб боруви

эҳтиёжларини қондириш мақсадига эришишнинг бирдан-бир йўлидир. Шундай экан, ишлаб чиқариш қувватларидан самарали фойдаланмасдан туриб мамлакатимиз олдида турган муҳим масала мустақил иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш вазифасини амалга ошириб бўлмайди. Фантехника тараққиёти фан соҳасидаги ишлаб чиқариш қуроллари, технология, бошқариш ва бошқа кўпгина ўзгаришларни ўз ичига олади. Ҳозирги даврда фан-техника тез суръатлар билан тараққий этмоқда ва у илгариги техника тараққиётига қараганда бирламчи афзалликларга эгадир. Фан техника тараққиёти афзаллиги шундаки, илғор мамлакатларда фан янгиликлари тезлик билан ишлаб чиқаришга жорий қилинади, бинобарин фан бевосита ишлаб чиқарувчи кучга айланиб боради. Шу боис, давлатнинг инвестиция ресурсларини фан-техника тараққиётининг илғор соҳалари бўлган енгил саноат, тўқимачилик саноати, авиация, машинасозлик саноатини, информатика, электроника, атом энергетика, ишлаб чиқариш соҳаларини комплекс механизациялаш, автоматлаштириш, янги материалларни яратиш ва уларга ишлов бериш технологияси сингари муҳим йўналишларга жалб этишга қаратилгандир. Бу борада авваламбор ишлаб чиқариш тармоқларини янги техника ва технологиялар билан жиҳозлаш жараёнининг жамият ҳар бир аъзосининг онглилиги ва мустақиллигини оширишдаги ўрнига алоҳида эътибор қаратиш лозим деб ҳисоблаймиз. Чунки, иқтисодиёт ҳамда мамлакат ҳаётининг бошқа соҳаларини янги техника ҳамда технологиялар билан жиҳозлаш энг аввало ушбу жараёнларда иштирок этувчи, уларни амалга оширувчи ва доимий равишда такомиллаштириб боровчи жамият аъзолари дунёқараши, тафаккурининг ўзгариши, уларнинг демократик туб ислоҳот жараёнларидаги фаоллиги ошишига бевосита боғлиқдир.

Ҳозирги кунда ишлаб чиқариш корхоналарини ташкил этишда интеграциядан фойдаланиш мамлакат иқтисодиётининг таркибий тузилмасини такомиллаштиришнинг самарали усули сифатида қаралади. Интеграциялаш рақобатбардошликни оширган ҳолда бир бирига яқин бўлган фирма ва тармоқларнинг бирлашмаларни шакллантириш жараёни. Интеграциялашган ишлаб чиқаришда харажатларни минималлаштириш тежаш билан изоҳланади. Бунда интеграциялашган корхоналарнинг ресурс имкониятларини бирлаштириб янги билимлар технологиялар ва инновацияларни тарқатишнинг аниқ йўналтирилган тизими яратилади. Интеграциялашган ишлаб чиқариш корхоналари нарх ва сифат жиҳатидан рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш имкониятига эга. Мамлакатда интеграцион маҳсулот ишлаб чиқариш фаолиятининг шакли ва мазмуни бозор иқтисодиётининг ўзига хос хусусиятлари, ишбилармонлик муҳити ва давлат ижтимоий-иқтисодий сиёсати билан белгиланади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Usmonov B., Rakhimov F., Dusmukhamedova M. Uslubiy qo'llanma: Ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasi va innovatsion hamkorlik. Toshkent, "Adabiyot uchqunlari" nashriyati, 2017
2. Смольянова Е. Л., Ахенбах Ю. А. Концептуальные положения формирования и развития научно-производственных кластеров: Международный опыт//Вестник Воронежского государственного университета инженерных технологий. 2012. № 3. С. 193-194.

3. Водянов А. Производственные мощности российской промышленности в контексте задач экономического роста / Водянов А., Гаврилова О., Маршова Т.// Российский экономический журнал. 2006. - № 2
4. Зайцев Н.Л. Экономика, организация и управление предприятием: Учеб.пособие. М.: ИНФРА-М, 2004. Производственная мощность предприятия. М.:1. Экзамен, 2006.-412.

